

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

**Hannah Arendt i Little Rock:
una interpretació des de la qüestió jueva**

Autor: Alex Ferré Pallach

Treball Final de Grau
Curs 2023-2024

Tutora: Dra. Margarita Mauri

Grau en Filosofia
Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona
Departament de Filosofia

Juny de 2024

Resum

Aquest treball té com a objectiu principal demostrar que existeix un vincle entre el contingut de l'article de Hannah Arendt «Reflections on Little Rock» i l'estudi que la mateixa autora havia efectuat en altres parts de la seva obra sobre la qüestió jueva. S'argumenta que la crítica d'Arendt a la imposició de la integració racial a les escoles públiques dels Estats Units es basa en la seva anàlisi sobre el sorgiment de l'antisemitisme modern i sobre la història dels jueus europeus. Més concretament, es demostra que la interpretació d'Arendt dels esdeveniments de *Little Rock* es fonamenta en la sospita que de la igualació social i educativa de la població afroamericana se'n derivi la seva persecució i discriminació política, així com en el rebuig de forçar els nens i les nenes afroamericans a afrontar la seva condició de marginalitat a través de la cerca de la seva acceptació per part de la societat blanca.

Índex

1. Introducció.....	3
2. Little Rock i la qüestió racial americana.....	4
3. Little Rock i la qüestió jueva.....	9
4. Conclusions.....	14
5. Bibliografia.....	15

Nombre de caràcters amb espais: 33.997

1. Introducció

El 17 de maig de 1954, el Tribunal Suprem dels Estats Units va emetre la resolució del cas *Brown v. Board of Education*, que declarava inconstitucional la segregació racial a les escoles públiques del país. Contravenint la seva resolució anterior en el cas *Plessy v. Ferguson* (1896), el Tribunal va interpretar que la discriminació racial a les escoles vulnerava la clàusula sobre la protecció legal igualitària que encapçala la XIV esmena de la Constitució. El 13 de maig de 1955, en una segona resolució anomenada *Brown II*, el jurat va ordenar la implementació de la dessegregació escolar «with all deliberate speed».¹

Amb motiu de la sentència, i gràcies a una demanda presentada per la *National Association for the Advancement of Colored People* (NAACP), el Consell d'Educació de *Little Rock*, Arkansas, va anunciar un pla per dessegregar les escoles del districte, en virtut del qual alguns estudiants afroamericans que s'havien ofert voluntaris van ser seleccionats per ingressar en el *Central High School*, l'institut de secundària de la ciutat. El matí del 4 de setembre de 1957, Elizabeth Eckford, una noia afroamericana de quinze anys, es dirigia cap a la seva nova escola quan es va trobar que la Guàrdia Nacional li bloquejava l'accés a l'edifici, i que una multitud de blancs l'esperava al carrer per increpar-la. L'escena va cridar l'atenció de la premsa, i la fotografia d'Eckford sent assetjada per la bretolada blanca va circular ràpidament pels diaris de tot el món.²

Una de les personalitats que va reaccionar a la fotografia va ser Hannah Arendt, qui llavors feia setze anys que vivia als Estats Units. Durant aquella tardor, va acceptar l'encàrrec de la revista *Commentary* d'escriure un article sobre el tema. Contràriament a l'opinió dels editors i dels defensors del moviment pels drets civils, Arendt arribava a la conclusió que la fotografia era una prova de la imprudència que havia manifestat el Tribunal en la seva decisió d'imposar la integració racial a les escoles. Els editors de la revista van mostrar els seus dubtes a l'hora de publicar el text, i Arendt va acabar retirant l'article. No va ser fins al gener de 1959, quan la situació a Arkansas havia empitjorat donada la decisió del governador de privatitzar les escoles públiques, que Arendt va convèncer-se sobre la gravetat de l'assumpte i va acceptar l'oferta de la revista *Dissent* de publicar el seu article. El text original, titulat «Reflections on Little Rock», va aparèixer juntament amb dues rèpliques crítiques de David Spitz i Melvin

¹ Morey, M., «Reassessing Hannah Arendt's "Reflections on Little Rock" (1959)», a *Law, Culture and the Humanities*, vol. 10 (1), 2014, pp. 91-93.

² *Ibid.*, pp. 94-96.

Tumin, la segona de les quals va ser objecte, al seu torn, d'una rèplica per part d'Arendt en el següent número de la revista.³

D'ençà de la seva publicació, les «Reflections» han estat comentades per un gran nombre d'estudiosos i de maneres molt diverses. Mentre que Elisabeth Young-Bruehl ha abordat la polèmica des d'un punt de vista biogràfic, altres autors han optat per aprofundir en el marc teòric subjacent, ja sigui per justificar-lo, com Daniel Cole, o per criticar-lo, com Robert Bernasconi.⁴ Un tercer tipus d'aproximació ha estat el de Maribel Morey, qui ha examinat el text des de la filosofia arendtiana de l'educació.⁵

A diferència dels estudis anteriors, el present treball es proposa demostrar que existeix un vincle entre el contingut de les «Reflections» i l'anàlisi que Arendt desenvolupa en altres parts de la seva obra sobre la qüestió jueva. Més concretament, el treball té com a objectiu principal demostrar que Arendt va interpretar la crisi de *Little Rock* prenent com a referència les seves conclusions sobre el sorgiment de l'antisemitisme modern i les categories que havia emprat prèviament per parlar sobre la situació social i política dels jueus europeus emancipats.

Per acomplir aquesta tasca, el treball s'ha dividit en dos apartats. En primer lloc, s'efectua una exposició del contingut de les «Reflections», a fi de mostrar-ne l'estructura argumentativa i les conclusions més rellevants. No es tracta d'una anàlisi exhaustiva i detallada de l'article, sinó d'un estudi preliminar que busca destacar els punts centrals del text i assenyalar algunes idees que han estat obviades per la literatura crítica. En segon lloc, es demostra el vincle entre el contingut de les «Reflections» i la teoria arendtiana sobre la qüestió jueva a través de dos elements: a) la vulnerabilitat de les minories racials davant la igualtat social, i b) la dicotomia entre la figura del «pària conscient» i la del «sobrevingut» (*parvenu*). Finalment, s'ofereix un apartat de conclusions on es presenten de manera sintètica les idees principals del treball.

2. Little Rock i la qüestió racial americana

Com a observació preliminar, cal subratllar que «Reflections on Little Rock» no és pas un escrit acadèmic motivat per exigències estrictament teòriques, sinó que es tracta d'un text

³ Arendt, H., «Reflections on Little Rock», a *Dissent*, vol. 6 (1), 1959, pp. 45-56; Arendt, H., «A reply to critics», a *Dissent*, vol. 6 (2), 1959, pp. 179-181.

⁴ Young-Bruehl, E., *Hannah Arendt*. València: Edicions Alfons el Magnànim, 1993; Cole, D., «A Defense of Hannah Arendt's "Reflections on Little Rock"», a *Philosophical Topics*, vol. 39 (2), 2011, pp. 21-40; Bernasconi, R., «The double face of the political and the social: Hannah Arendt and America's racial divisions», a *Research in Phenomenology*, vol. 26, 1996, pp. 3-24.

⁵ Morey, «Reassessing Hannah Arendt's "Reflections on Little Rock" (1959)», *op. cit.*

filosòfic eminentment reactiu que té el seu origen en un esdeveniment concret. A la mateixa introducció que encapçala l'article publicat a *Dissent*, Arendt fa palesa la seva preocupació pels fets ocorreguts a *Little Rock* i critica la frivolitat amb què els intel·lectuals liberals s'haurien fet càrrec de l'assumpte.⁶ La seva crítica va dirigida contra la repetició rutinària d'estereotips i de trivialitats, símptomes d'un conformisme i d'una mandra intel·lectual que haurien contribuït a menystenir l'autèntica gravetat de la situació. En conseqüència, l'objectiu manifest de les «Reflections» consisteix a desballestar les rutines mentals en què haurien quedat atrapades les dues parts en conflicte i que farien sospitar d'un silenci general respecte d'aquelles qüestions que l'autora considera més importants.

Una de les rutines mentals que Arendt identifica en el debat sobre la crisi de *Little Rock* és la creença que la qüestió racial constitueix un problema de naturalesa social i que, per tant, la millor estratègia per millorar la situació de la població afroamericana consisteix a estimular la seva igualació social, econòmica i educativa respecte dels blancs. Arendt rebutja aquest punt de vista i reivindica que el principi que hauria de guiar la lluita contra l'opressió blanca no és pas la igualtat social, sinó la igualtat davant la llei.⁷ En aquest sentit, l'autora redefineix la qüestió racial com un problema estructural del país relatiu a l'encaix de la població negra en el cos polític de la República; un encaix que es trobaria obstaculitzat per la tensió existent entre el principi d'igualtat i la visibilitat natural dels afroamericans.

L'argument d'Arendt parteix del fet que, d'entre els grups minoritaris que viuen als Estats Units, els afroamericans destaquen per ser el més «visible» de tots. La seva presència a l'espai públic es troba condicionada per la seva incapacitat d'amagar aquells trets naturals i físics que els distingeixen de la resta de ciutadans i que atrauen les mirades alienes amb independència de la seva voluntat.⁸ D'altra banda, el principi fonamental de qualsevol república consisteix en la igualtat de tots els ciutadans; una igualtat que, en el cas concret dels Estats Units, adquireix una tendència omniabarcadora que propendeix a esborrar totes les diferències d'una societat marcadament heterogènia.⁹ Així doncs, la tensió entre el principi d'igualtat i la visibilitat natural dels afroamericans es concreta en la impossibilitat d'igualar aquelles característiques que es posseeixen per naturalesa i que, un cop eliminades les diferències socials, econòmiques

⁶ L'única persona que Arendt critica de manera explícita en l'article és el filòsof liberal Sidney Hook (Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, pp. 45-46).

⁷ En la seva rèplica, Arendt escriu: «I would in addition be convinced that there is an implication in the whole enterprise of trying to avoid the real issue. The real issue is equality before the law of the country» (Arendt, «A reply to critics», *op. cit.*, p. 180).

⁸ Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, p. 47.

⁹ *Ibid.*, pp. 47-48.

i educatives, esdevenen més evidents a ulls de la resta i acostumen a despertar sentiments d'odi i antipatia. Arendt ho sintetitza amb les paraules següents:

[...] the more equal people have become in every respect, and the more equality permeates the whole texture of society, the more will differences be resented, the more conspicuous will those become who are visibly and by nature unlike the others. It is therefore quite possible that the achievement of social, economic and educational equality for the Negro may sharpen the color problem in this country instead of assuaging it.¹⁰

A l'advertència sobre els perills de l'equiparació social, Arendt li afegeix una observació addicional relativa a l'atracció que la qüestió racial sembla tenir sobre la «multitud» o la «xusma» (*mob*) i que podria contribuir a la cristal·lització d'un moviment de masses basat en una ideologia obertament racista.¹¹ Arendt sospita de la possibilitat que l'odi racial derivat de la igualació social dels afroamericans acabi portant a la seva persecució i a la pèrdua dels seus drets humans i polítics fonamentals. En conseqüència, l'autora es reafirma en la seva tesi que el perill principal al qual s'enfronta el programa de drets civils no és la discriminació social ni la desigualtat socioeconòmica de la població negra, sinó la seva discriminació política, raó per la qual insisteix a fonamentar la lluita en la igualtat davant la llei.

Tanmateix, Arendt no advoca per impedir qualsevol intent de millora de les condicions socials de la població afroamericana. Alguns comentaristes crítics amb la postura arendtiana li han objectat la seva presumpta hostilitat respecte de tota intervenció política en qüestions socials¹², si bé l'autora diu clarament que la consciència de les dificultats futures «does not commit one to advocating a reversal of the trend which happily for more than fifteen years now has been greatly in favour of the Negroes».¹³ La seva advertència és simplement una crida a la prudència i a la inhibició de tota acció precipitada. D'altra banda, la seva precaució no li impedeix adonar-se de la inevitabilitat de la coacció federal a l'hora de fer valer els drets civils al Sud, on la dessegregació continuava sent un tema polèmic. No obstant això, Arendt argumenta que, donades les circumstàncies anteriors, tota intervenció federal en matèria de dessegregació al Sud hauria de limitar-se a aquells casos on estiguin en joc els drets humans i polítics recollits a la Constitució i que conformen els principis bàsics de la República.¹⁴ La

¹⁰ *Ibid.*, p. 48.

¹¹ *Ibid.*, p. 47.

¹² Un exemple és Bernasconi, «The double face of the political and the social: Hannah Arendt and America's racial divisions», *op. cit.*, p. 17.

¹³ Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, p. 48.

¹⁴ *Idem.*

pregunta que es formula tot seguit és si el cas de la discriminació racial a les escoles compleix aquests requisits.

La resposta d'Arendt pren com a punt de partida la distinció entre la discriminació social i la discriminació legal. Mentre que la discriminació social refereix al conjunt de pràctiques i prejudicis mitjançant els quals els diferents grups socials s'organitzen i s'exclouen mútuament per reforçar la seva identitat grupal, la discriminació legal s'esdevé quan aquestes pràctiques socials són imposades per llei. Altrament, Arendt assenyala que el terme «segregació» només refereix a la discriminació legal i que, per tant, la dessegregació (abolició de la discriminació legal) es distingeix de la integració (abolició de la discriminació social).¹⁵ La importància d'ambdues distincions es troba en el fet que la discriminació racial a les escoles públiques del Sud no era només una pràctica social, sinó una imposició legal, i que la sentència del Tribunal Suprem no es va limitar a la dessegregació de les escoles, sinó que va decidir imposar la integració escolar «with all deliberate speed». Si bé Arendt celebra la decisió del Tribunal pel que fa a la supressió de la legislació racial, la qual considera inconstitucional i un atemptat contra la igualtat política, al mateix temps manté una actitud crítica respecte de la decisió d'imposar la integració a les escoles, en part perquè no considera que la discriminació social posi en risc drets humans i polítics bàsics.¹⁶

La raó que va donar el Tribunal Suprem per adoptar una política d'integració escolar fou que la discriminació social per motius racials a les aules vulnerava el dret constitucional a la igualtat d'oportunitats dels nens i nenes afroamericans. Nogensmenys, Arendt argumenta que el que estava realment en joc a les escoles no era pas el dret polític a la igualtat d'oportunitats, que és una condició *sine qua non* de la igualtat política, sinó l'interès per l'equiparació social i educativa de la població negra. Per demostrar-ho, Arendt distingeix dos espais de l'activitat humana, el polític i el social, i els defineix en funció del tipus de diferències que operen entre les persones en cadascun d'aquests àmbits. En l'àmbit polític, les relacions humanes es basen en la igualtat, la qual es manifesta en la igualtat de drets. Entre els drets estrictament polítics, Arendt destaca el dret al sufragi passiu, és a dir, el dret a poder ser escollit per a l'exercici d'un càrrec públic. La seva peculiaritat rau en el fet que implica la limitació de la igualtat, ja que hom és escollit en funció de les seves diferències personals, i no pas per allò que té en comú amb la resta de persones. No obstant això, l'autora defensa que les característiques que

¹⁵ Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, p. 50.

¹⁶ En paraules de l'autora: «the crucial point to remember is that is not the social custom of segregation that is unconstitutional, but its legal enforcement» (*Ibid.*, p. 49).

són requerides per optar a un càrrec públic refereixen únicament a aquelles diferències «to which all voters equally aspire, not necessarily as human beings, but as citizens and political beings».¹⁷ D'aquesta manera, les qualitats polítiques no s'haurien de confondre pas amb els atributs peculiars que hom posseeix per condició social o per aptitud intel·lectual, els quals formarien part de l'àmbit social, on les relacions humanes no es basen en la igualtat, sinó en la discriminació; una discriminació que no jutja segons diferències personals, sinó en funció dels trets característics que només posseeixen els membres de cada grup social i que permeten la seva diferenciació de la resta de la societat.¹⁸ Així doncs, Arendt se serveix de la distinció entre ambdós àmbits, el polític i el social, per demostrar que el dret a la igualtat d'oportunitats consisteix en la possibilitat de distingir-se en aquelles qualitats personals a què tothom aspira en tant que ciutadà, i no pas en la possibilitat de distingir-se en els atributs que són requerits per formar part d'un grup social determinat.

La majoria dels comentaristes no han esmentat la distinció arendtiana entre les diferències personals i les diferències socials, tot i que la seva importància dins l'estructura argumentativa de l'article resulta cabdal.¹⁹ Arendt assumeix que les escoles tenen el deure de procurar la formació ciutadana dels seus alumnes, això és, l'adquisició d'aquelles aptituds que assegurin l'oportunitat de l'educand de distingir-se en les qualitats personals a què tot ciutadà aspira. El govern federal garanteix la formació ciutadana dels nens i les nenes mitjançant la imposició de l'educació obligatòria i el control dels continguts formatius que s'imparteixen a les aules.²⁰ Tanmateix, Arendt considera que la qüestió sobre en companyia de qui s'han de relacionar i educar els nens i les nenes dins de l'escola no té cap paper en la seva formació ciutadana, sinó que s'inscriu dins de l'àmbit social, on el que impera són els atributs que hom posseeix o que aspira a posseir per formar part d'un grup social concret, i que en el cas de la integració racial escolar implica l'oportunitat dels alumnes afroamericans d'aconseguir la igualtat social i educativa respecte dels seus companys blancs.²¹ En conseqüència, Arendt conclou que, en el cas de la discriminació social per motius racials a les escoles, no està en joc el dret polític a la igualtat d'oportunitats, sinó la possibilitat dels nens i les nenes afroamericans de distingir-se socialment, és a dir, d'adquirir aquells atributs que els permetran ingressar en la societat dels blancs i assolir l'equiparació social i educativa.

¹⁷ *Ibid.*, p. 50.

¹⁸ *Ibid.*, p. 51.

¹⁹ La distinció no apareix a cap obra de literatura crítica citada en el treball. Vegi's l'apartat de «Bibliografia».

²⁰ Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, p. 50.

²¹ *Idem.*

Atès que en el cas de la discriminació escolar no estarien en joc drets humans ni polítics bàsics, sinó l'interès per l'ascens social dels afroamericans, Arendt arriba a la conclusió que la decisió del Tribunal d'imposar la integració a les escoles va ser una decisió imprudent, sobretot si es té en compte el perill inherent a la igualació social d'aquells que destaquen naturalment d'entre la resta de persones. Nogensmenys, la imprudència de la intervenció es veuria agreujada per les seves conseqüències directes sobre els nens i les nenes, a les quals Arendt dedica un extens passatge en la seva rèplica a Tumin:

[...] under no circumstances would I expose my child to conditions which made it appear as though it wanted to push its way into a group where it was not wanted. [...] If I were a Negro mother in the South, I would feel that the Supreme Court ruling, unwillingly but unavoidably, has put my child into a more humiliating position than it had been in before.²²

En aquest sentit, Arendt critica la integració forçosa perquè implica obligar els nens i nenes afroamericans a abandonar el seu grup i a ingressar en un altre que no els accepta tal com són; una situació que els comina a sacrificar la seva integritat personal i a deixar-se humiliar a fi de ser admesos en el món dels blancs. En conseqüència, Arendt conclou que hauria estat més prudent començar la imposició dels drets civils per un cas en què estiguessin en joc drets humans i polítics bàsics, i en què la part sacrificada no haguessin estat precisament els nens i les nenes del país.²³

3. Little Rock i la qüestió jueva

Lluny de limitar-se a una opinió eventual sobre la qüestió dels drets civils o a una aplicació desinteressada del marc teòric que Arendt estava desenvolupant a *La condició humana* (1958), tant el contingut explícit de les «Reflections» com les motivacions amb què van ser escrites constitueixen un reflex de la condició jueva de l'autora i de les seves idees sobre la història de l'emancipació i posterior assimilació dels jueus europeus. En primer lloc, cal assenyalar que l'article li havia estat encarregat per una revista jueva, *Commentary*, fundada per l'*American Jewish Committee* i especialitzada en qüestions relatives a la política i al judaisme.²⁴ En segon lloc, a la introducció que encapçala l'article publicat a *Dissent*, la mateixa Arendt fa referència

²² Arendt, «A reply to critics», *op. cit.*, p. 179.

²³ Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, p. 56.

²⁴ Young-Bruehl, *Hannah Arendt, op. cit.*, p. 397.

a la seva condició jueva, en la qual basa la seva simpatia pels afroamericans, establint així un paral·lelisme entre el poble jueu i la comunitat negra pel que fa a la seva situació d'opressió i de marginalitat:

Since what I wrote may shock good people and be misused by bad ones, I should like to make it clear that as a Jew I take my sympathy for the cause of the Negroes as for all oppressed or underprivileged peoples for granted and should appreciate it if the reader did likewise.²⁵

La identificació a què Arendt al·ludeix entre la situació dels afroamericans i la dels jueus europeus no es limita a una simple estratègia per protegir-se de possibles malentesos, sinó que es tracta d'una idea que subjau a tot el contingut de l'article i que condiona l'aproximació de l'autora als esdeveniments de *Little Rock*. Aquesta identificació soterrada pot estructurar-se a partir de dos elements, els quals venen a concretar-se en dues condicions que són comunes a ambdós grups: a) la vulnerabilitat davant la igualtat social i econòmica; i b) la dicotomia entre el «pària conscient» i el «sobrevingut» (*parvenu*). Els dos elements anteriors permeten establir un enllaç entre les «Reflections» i altres parts de l'obra arendtiana dedicades a la qüestió dels jueus, on es troba el marc de referència que l'autora fa servir per abordar la qüestió racial als Estats Units.

L'advertiment sobre els perills inherents a la igualació social i educativa de la població afroamericana amb què Arendt inicia les seves «Reflections» pot rastrejar-se en l'anàlisi que l'autora efectua a *The origins of totalitarianism* (1951) sobre la història dels jueus emancipats i el sorgiment dels moviments antisemites. Una de les tesis principals que Arendt desenvolupa a la primera part de l'obra abans esmentada és que l'antisemitisme modern no es pot reduir ni a una versió secularitzada de l'antic odi religiós contra els jueus, ni a un incident desafortunat que podria haver involucrat a qualsevol altre grup humà, sinó que constitueix un moviment polític totalment inèdit que va cristal·litzar a l'Europa del segle XIX a causa de la posició peculiar que els jueus emancipats ocupaven dins de la societat.²⁶ En la seva caracterització dels moviments antisemites, Arendt procura distingir-los clarament de l'antipatia social contra els jueus: mentre que l'antisemitisme polític va tenir el seu origen en el fet que la comunitat jueva conformava un cos separat de la resta de la societat, la discriminació social fou a causa de la creixent igualació socioeconòmica dels jueus respecte de la resta de grups.²⁷ Tot i que la

²⁵ Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, p. 46.

²⁶ Arendt, H., *Los orígenes del totalitarismo*, Madrid: Alianza, 2006, pp. 65-74.

²⁷ *Ibid.*, p. 127.

discriminació social contra la comunitat jueva mai hauria cristal·litzat per si mateixa en una ideologia antisemita, Arendt considera que la igualtat social i la seva relació estreta amb la discriminació constitueix un fenomen potencialment perillós en l'àmbit polític, motiu pel qual el descriu com «[uno] de los mayores y mas inciertos riesgos de la humanidad moderna».²⁸

La manera en què Arendt descriu els efectes de la igualació social en la juevia europea segueix una estructura gairebé paral·lela a la que fa servir a les «Reflections» per parlar de la població afroamericana. En primer lloc, Arendt formula una màxima general sobre els perills de la igualtat social, la qual ve a concretar-se en l'afirmació següent: «cuanto más iguales son las condiciones, menos explicaciones hay para las diferencias que existen entre las personas; y así, más desiguales se tornan los individuos y los grupos».²⁹ En segon lloc, Arendt afirma que el principi modern d'igualtat, a diferència de l'antiga igualtat davant de Déu, no se sustenta en cap referència concreta —esdevé una igualtat abstracta sense cap mena d'explicació—, motiu pel qual hi hauria una gran propensió a confondre-la amb la tinença d'un conjunt de qualitats innates que només compartirien aquells individus considerats «normals».³⁰

En conseqüència, Arendt sosté que la igualació social dels jueus europeus, les diferències naturals i físiques dels quals són impossibles d'igualar, havia de desembocar irremeiablement en una major «visibilitat» de la seva irreductible condició jueva. En una societat on la igualtat s'acostuma a confondre amb la «normalitat», la seva progressiva equiparació social va deixar al descobert aquelles qualitats innates que els diferenciaven de la resta i que es van interpretar com una mostra de la seva «anormalitat», alhora que mereixedores de l'odi i el ressentiment per part de la població gentil. A propòsit d'això, l'autora escriu el següent:

Ha sido precisamente este nuevo concepto de igualdad el que ha tornado tan difíciles las relaciones raciales, porque en este terreno tratamos con diferencias naturales que no pueden llegar a ser menos evidentes mediante un cambio posible y concebible de condiciones. [...] De aquí que cuanto más igualada fuera la condición judía, más sorprendentes fueran las diferencias judías.³¹

Tanmateix, com ja s'ha esmentat anteriorment, Arendt afirma que la discriminació social contra els jueus mai va cristal·litzar per si mateixa en un moviment polític antisemita. La raó d'aquesta eventualitat es trobaria en el fet que als països europeus mai s'hauria aconseguit una

²⁸ *Idem.*

²⁹ *Idem.*

³⁰ Arendt, *Los orígenes del totalitarismo*, op. cit., p. 128.

³¹ *Idem.*

genuïna igualtat social i econòmica.³² D'altra banda, l'autora considera que la situació hauria estat diferent en el cas dels Estats Units, on es troba pressuposada la igualtat de condició, i on la pertinença a una classe social no és vista com quelcom que s'imposa per naixement, sinó com una conjuntura fruit de la fortuna i dels propis mèrits. En aquest context, la discriminació social podria conduir, segons Arendt, a la formació d'un moviment polític «que desee resolver todas las dificultades naturales y todos los conflictos de un país multinacional mediante la violencia, la acción del populacho y la pura vulgaridad de los conceptos raciales».³³

Així doncs, Arendt sospita de la possibilitat que una genuïna igualtat social com la que es troba pressuposada als Estats Units pugui agreujar l'antipatia i l'odi contra la població jueva emigrada i desembocar en el naixement d'un moviment polític antisemita; una sospita que a les «Reflections» es fa extensiva als afroamericans i a la possible conformació d'un moviment polític auspiciat per la «xusma» que advoqui per la persecució i la discriminació política de la població negra. Aquest temor es posa de manifest a l'article quan l'autora diu que «like other race questions, it [the Negro question] has a special attraction for the mob and is particularly well fitted to serve as the point around which a mob ideology and a mob organization can crystallize».³⁴ Conseqüentment, Arendt critica els liberals i el programa de la NAACP per anteposar la igualació socioeducativa dels afroamericans a la defensa dels seus drets humans i polítics fonamentals, ja que tem que la igualtat de condició, lluny d'assegurar el seu benestar futur, pugui acabar agreujant l'odi i la rancúnia dels blancs i conduir eventualment a la seva discriminació política.

Nogensmenys, el problema que Arendt detecta en el debat sobre *Little Rock* i que esdevé objecte de la seva preocupació no és únicament la prioritització de la igualtat social enfront de la igualtat política, sinó la creença que la igualtat política requereix o ha d'anar acompanyada necessàriament de l'assimilació, és a dir, de l'acoblament i la recepció dels afroamericans en la societat blanca. En aquest sentit, l'autora critica la imposició de la integració escolar perquè implica obligar els nens i les nenes a guanyar-se l'aprovació d'un col·lectiu que no els accepta tal com són; un fet que pels estudiants negres suposa fer-se a la idea que l'únic mitjà de què disposen per a millorar la seva condició consisteix a adoptar una actitud conformista vers la societat.³⁵ Arendt insisteix a recalcar que la resposta a l'opressió blanca no ha de basar-se en

³² *Idem.*

³³ Arendt, *Los orígenes del totalitarismo*, *op. cit.*, p. 129.

³⁴ Arendt, «Reflections on Little Rock», *op. cit.*, p. 47.

³⁵ Arendt, «A reply to critics», *op. cit.*, pp. 179-180.

l'assimilació o l'acceptació social, sinó en la lluita política; una insistència que es fonamenta en l'estudi que l'autora havia realitzat a través de diversos escrits durant les dècades dels anys trenta i quaranta sobre les relacions entre els jueus europeus i la societat.³⁶ A *The origins of totalitarianism*, Arendt escriu:

Todos los que propugnaban la emancipación exigían la asimilación [...], siempre que quienes intentaban mejorar las condiciones judías intentaron pensar en la cuestión judía desde el punto de vista de los mismos judíos, la abordaron simplemente en su aspecto social. Uno de los hechos más desgraciados en la historia del pueblo judío ha sido el que sólo sus enemigos y casi nunca sus amigos comprendieran que la cuestión judía era política.³⁷

Segons Arendt, l'exigència de l'assimilació va sumir els jueus europeus en un dilema entre continuar reconeixent-se a si mateixos com a jueus i acceptar la seva condició de «pària», o negar la identitat rebuda i intentar fer-se un lloc dins la societat dels gentils, convertint-se així en «sobrevinguts» (*parvenu*). Les figures del «pària conscient» i del «sobrevingut», les quals Arendt havia heretat de l'obra de Bernard Lazare *Le fumier de Job* (1928), refereixen a dues actituds que descriuen la relació dels jueus emancipats amb la seva judaïcitat. Mentre que el «pària conscient» accepta la irreductibilitat de la seva condició jueva, fins al punt de donar-li la benvinguda com un regal que li permet situar-se al marge dels prejudicis i desenvolupar un pensament propi, el «sobrevingut» rebutja la seva condició i es troba disposat a sacrificar el seu orgull i la seva integritat personal a fi de guanyar-se l'acceptació de la societat no jueva, fet que el porta a avergonyir-se de la seva irreversible judaïcitat cada cop que aquesta esdevé «visible».³⁸ Altrament, la distinció entre ambdues figures té una doble significació psicològica i política. Del «pària conscient», Arendt destaca la seva humanitat i la seva sensibilitat vers la injustícia; atributs que l'impulsen a rebel·lar-se contra tota classe d'opressió. En canvi, del «sobrevingut» destaca el seu servilisme i la seva obsessió per ascendir socialment; trets que el cohibeixen de tota acció política.³⁹

Tant la reivindicació arendtiana de l'actitud del «pària conscient» com el seu judici negatiu del «sobrevingut» conformen el marc de referència que regeix l'aproximació de l'autora als esdeveniments de *Little Rock*. Arendt critica la decisió del Tribunal Suprem perquè suposa forçar els nens i nenes afroamericans a comportar-se com a «sobrevinguts», això és, a adoptar

³⁶ Vegi's Arendt, H., *La tradición oculta*, Barcelona: Paidós, 2004.

³⁷ Arendt, *Los orígenes del totalitarismo*, op. cit., p. 130.

³⁸ Arendt, *La tradición oculta*, op. cit., pp. 58-61.

³⁹ Arendt, *Los orígenes del totalitarismo*, op. cit., p. 142.

una actitud servil i a sacrificar el seu orgull per aconseguir ingressar en la societat blanca. En la rèplica que li adreça a Tumin, Arendt descriu els efectes d'aquesta condició: «pride, [...] is indispensable for personal integrity, and it is lost not so much by persecution as by pushing, or rather being pushed into pushing, one's way out of one group and into another».⁴⁰

D'altra banda, Arendt critica la NAACP i els intel·lectuals liberals per capgirar l'ordre de les prioritats i defensar la naturalesa social de la qüestió racial. En la mateixa rèplica, l'autora escriu: «instead of being called upon to fight a clear-cut battle for my indisputable rights [...] I would feel I had become involved in an affair of social climbing».⁴¹ La seva insistència a definir la qüestió racial com un problema polític consisteix, doncs, en una exhortació dirigida a la població afroamericana a comportar-se com a «pàries conscients», això és, a no renunciar mai a la seva identitat de grup oprimat i a combatre la dominació blanca per mitjà de la lluita política, i no pas a través de la cerca de l'acceptació social per part dels blancs.

4. Conclusions

L'objectiu principal d'aquest treball ha estat demostrar que el contingut de l'article de Hannah Arendt «Reflections on Little Rock» és un reflex de les idees de l'autora sobre la història dels jueus europeus emancipats.

A les «Reflections», Arendt denuncia la imprudència de la resolució del Tribunal Suprem d'imposar la integració escolar perquè jutja que en la discriminació social per motius racials a les escoles no estan en joc drets humans i polítics bàsics, sinó l'expectativa de la NAACP i de l'opinió pública d'assolir la igualació socioeducativa de la població afroamericana. Arendt basa la imprudència de la decisió del Tribunal Suprem en el seu temor que una integració mal planificada pugui provocar l'antipatia blanca i derivar en el sorgiment d'un moviment polític racista, així com en la seva creença que la igualació social dels afroamericans pot acabar fent més evidents les seves diferències naturals i conduir a un empitjorament de la seva exclusió social. S'ha demostrat que aquests temors són els mateixos que Arendt fa explícits a *The origins of totalitarianism* quan parla de la relació causal entre la igualació social dels jueus i l'increment de l'antipatia per part dels gentils, així com del risc que aquest odi pugui derivar en persecució i en discriminació política en un país com els Estats Units.

⁴⁰ Arendt, «A reply to critics», *op. cit.*, p. 179.

⁴¹ *Ibid.*, p. 180.

D'altra banda, Arendt considera que la imprudència de la sentència del Tribunal Suprem es veu agreujada per les seves conseqüències sobre els nens i nenes afroamericans, als quals se'ls estaria obligant a renunciar al seu orgull personal per ascendir socialment. S'ha argumentat que tant la preocupació d'Arendt pels estudiants negres com la seva crítica als liberals i a la NAACP per exhortar-los a ingressar en la societat dels blancs es basen en la distinció entre les figures del «pària conscient» i del «sobrevingut», les quals havien estat aplicades prèviament per l'autora a la condició dels jueus emancipats. Així doncs, Arendt critica la imposició de la integració escolar perquè suposa forçar els nens i les nenes afroamericans a comportar-se com a «sobrevinguts», això és, a sacrificar la seva dignitat personal per assolir l'acceptació dels blancs. En el seu lloc, Arendt reivindica l'actitud del «pària conscient» i incita la població afroamericana a combatre l'opressió blanca a través de la participació política.

5. Bibliografia

Fonts primàries

ARENDR, Hannah, «Reflections on Little Rock», *Dissent*, vol. 6 (1), 1959, pp. 45-56.

ARENDR, Hannah, «A reply to critics», *Dissent*, vol. 6 (2), 1959, pp. 179-181.

ARENDR, Hannah, *La tradición oculta*, trad. R. S Carbó i Vicente Gómez Ibáñez, Barcelona: Paidós, 2004.

ARENDR, Hannah, *Los orígenes del totalitarismo*, trad. Guillermo Solana, Madrid: Alianza, 2006.

Literatura crítica

BERNASCONI, Robert. ««The double face of the political and the social: Hannah Arendt and America's Racial Divisions»». *Research in Phenomenology*, vol. 26, 1996, pp. 3-24.

COLE, Daniel, «A Defense of Hannah Arendt's "Reflections on Little Rock"», *Philosophical Topics*, vol. 39 (2), 2011, pp. 21-40.

MOREY, Maribel, «Reassessing Hannah Arendt's "Reflections on Little Rock" (1959)», *Law, Culture and the Humanities*, vol. 10 (1), 2014, pp. 88-110.

YOUNG-BRUEHL, Elisabeth, *Hannah Arendt*, València: Edicions Alfons el Magnànim, 1993.